

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 21

84. ÅRGANG

11. NOVEMBER

1972

**FÅR VI NOEN GANG
KVINNELIGE
PRESTER?**

(SIDE 324)

DAGENS SAMFUNN HAR EN «ARK»

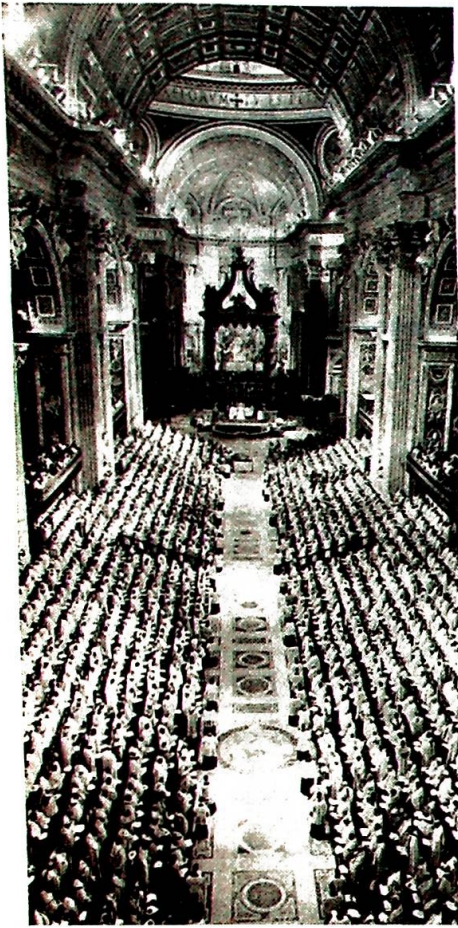
(SIDE 326)

HALDEN-KATOLIKKER I OSLO

(SIDE 332)

EKSPERIMENT PÅ MARIAHOLM

(SIDE 333)

UBEHAGELIG?

I oktober var det 10 år siden pave Johannes XXIII åpnet Det annet Vatikankonsil — og vi har i løpet av disse årene levet med i en dramatisk og levende kirkehistorie.

Bladet «Kirchenbote» i bispedømmet Osnabrück skriver:

«Hva har Vaticanum II gitt Kirken? Ti år er sikkert for kort tid til at man kan besvare dette spørsmål endelig. Mange ting lar seg ennå ikke overskue, mye er ennå ugjort, under forandring.

Men vi kan muligens etter disse årene spørre oss selv: Hva har Konsilet gjort med våre egne liv?

Er vi idag mer bevisst at vi alle er en del av Kirken? Forsøker vi av den grunn mer å hjelpe andre? Arbeider vi mer intensivt med spørsmålet om de kristnes enhet? Har de liturgiske fornyelser hjulpet oss til et dypere liv med og i Kristus?

Og til slutt kommer vi til dette ene spørsmål: Er vår tro, våre håp og vår kjærlighet styrket?

Det er et meget ubehagelig spørsmål.»

Visst er det det.

RED.

REDAKSJONELT:

Under dobbelt

På side 328 i dette nummer bringer ST. OLAV en artikkel av dr. philos. Jan Brøgger med tittelen «Antikapitalisme» eller kristendom. Det er visst meget nødvendig å si noen ord redaksjonelt om hans innlegg.

For det første: Dannelsen av den gruppe Oslo-katolikker som kaller seg *Antikapitalistisk gruppe* har vært referert i dette blad, men ikke kommentert. Det kan virke pedantisk å skille mellom disse to ord, men for denne redaksjon er det viktig. Jeg har betraktet dannelsen av gruppen som en ren nyhet, en nyhet som ikke må underslås. På den annen side avslører jeg knapt noen hemmelighet når jeg sier at jeg personlig står fjernt fra gruppen, at den på sin side finner ST. OLAVs redaksjonelle linje både «konservativ» og «engstelig». Noe jeg har valgt å ta med stor ro.

Jeg tror for eksempel at det er et ganske utmerket tegn på at vår redaksjonelle linje, til venstre og til høyre, er brukbar når vi som nå kommer under dobbelt ild. Denne gang altså bl. a. i Brøggers artikkel om «anti-kapitalistene».

Dr. Brøgger skriver: «...Efter at også Åge Rønning nå i artikkelen PRESTENE OG DET TAUSE FLERTALL (nr. 19) har gjort seg til talsmann for socialismen (riktignok «en nasjonal, latinamerikansk, humanistisk, kristen og kritisk socialisme»), om et slikt fenomen finnes...»

Her er det altså dessverre nødvendig å stave noen avsnitt av min artikkel for den lærde doktor. Ordet *socialisme* er nevnt to ganger. Første gang står det «...i Latin-Amerika ser mange prester i dag socialismen

som en mulighet til å befri verdensdelen fra undertrykkelse og bitter nød...»

Andre gangen står det: «Organisasjonen Sacerdotes para el Tercer, prester for den tredje verden, (i Argentina) ble dannet allerede i slutten av 1967. Den hetet inspirasjon av en erklæring som 17 biskoper kom med på en Tredje Verden-konferanse i Brasil foregående år: «Sann sosialisme er kristendom levet i sin helhet med rettferdig fordeling av samfunnsgodene og fundamental likhet.» (Egentlig et sitat fra et innlegg av patriarken Maximos VI Sigh under Konsilet.)

I sin ofte forståelige motvilje mot venstrestremtiske strømninger i tiden har Brøgger ikke lest disse ting nøye nok og forvekslet informasjon og privat meningsytring. Han har vært krigersk, like krigersk som man kan høres ut i nevnte «anti-kapitalistiske» gruppe.

I den ofte arge politiske debatt som har krøpet inn mellom katolikker her hjemme idag, er jeg ikke gitt ansvaret for lille ST. OLAV for å vifte med personlige oppfatninger om politikk. Enten de nå gikk til venstre eller til høyre. Jeg gjør det ikke, vil ikke la meg presse til å gjøre det heller — og lever i fortrøstningen om at vi klarer oss, også og kanskje spesielt under dobbelt ild. Min oppgave — som jeg gjør mangelfullt nok — er å informere, å la mangfoldigheten komme til uttrykk. Det er, som jeg sa i forrige nummer, en situasjon som av og til volder rabalder, men vi får ta det med et smil.

A. R.

Eksperiment i november

Også på denne plass benytter vi anledningen til å vise lesere til artikkelen Eksperiment i november av ungdomsprest Rudi Kessels i dette nummer av bladet.

Artikkelen står altså på side 333 og fortjener å bli lest, særlig i familier med katolikker i tenårene.

Böll og Osservatore

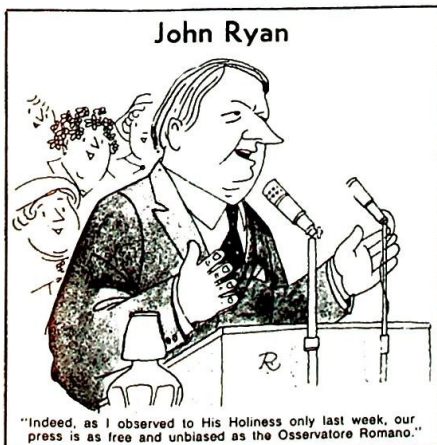
Den tyske dikteren Heinrich Bölls Nobelpris i litteratur har ført til sure reaksjoner i Osservatore Romano. Egentlig kunne man forbigått dette i taushet her i bladet, det skulle være kjent nok for leserne hva denne redaksjon mener om Osservatore. Når vi likevel nevner tilfellet, er det dog i håp om at for eks. den pavelige delegat i Norden ved leilighet refererer våre bemerkninger et sted i Vatikanet. Nå må noe gjøres med Osservatores redaksjon, den er ikke verdig den Kirke den representerer på en så småskåren måte.

I en usignert artikkel om Böll og hans pris, anfører bladet bl. a. at dikteren ikke lett lar seg innpasse i katolske rammer, at han ikke på en overbevisende måte har forstått den religiøse fornyelse — og at han ikke har betalt sin kirkeskatt til erkebispeddømmet Köln.

Dette skal være den katolske kirkes halv-offisielle vurdering anno 1972 av en av Europas store diktere!

(Ryans tegning gjengir statsminister Heath etter et besøk nylig hos pave Paul VI. Glatt og uforpliktende sammenligner han Osservatore med engelsk presse — «begge er frie og uten fordommer». Ja, mon tro det.)

RED.

HJELP!

At det ofte er dyrt å være katolikk, merker også de ungdommer som søker til ungdomsforbundets leire og week-ends. Utover deltageravgift, som for en ukes leir er ca. 200,— kr., kommer for mange høye reiseutgifter. For at dette ikke skal være årsak til at en stor gruppe av våre fjernboende ungdommer blir utelukket fra våre tilbud, har UNKF's landsledelse vedtatt å opprette et ungdommens reisefond. Dette fondet skal garantere at ingen deltager ved våre arrangement får større reiseutgifter enn 50,— kr.

Finansieringen av dette fond er det største problem. Noen midler kan vi gjøre håp om å få fra de offentlige myndigheter, muligens også noen tilskudd fra utlandet. Det meste må vi imidlertid selv være beredt å skaffe til veie. Fra de menigheter, lag, enkeltpersoner og andre som mener at det katolske ungdomsarbeid, leire og week-ends, er av verdi, er vi takknemlige for bidrag.

Bidrag kan sendes til:

UNGDOMMENS REISEFOND
U.N.K.F.
Akersveien 5
Oslo 1
Postirnummer 2201283

LESERBREV:

OSLO- MØTE

Herr redaktor.

I april neste år skal Organisasjonen for afrikansk enhet ha en konferanse i Oslo for å drøfte kolonispørsmål og kampen mot apartheid. De nordiske landene vil gå sammen om å gi økonomiske bidrag til frigjøringsbevegelsenes deltagelse, og FN-sambandet skal stå for det tekniske opplegget. Dette bør vedkomme norske katolikker meget mer enn en overfladisk konstatering av nyheten skulle tilsi. Våre trossfeller er også under forfølgelse i Sør-Afrika. Deres brever blir åpnet, deres telefoner avlyttet, deres sammenkomster infiltrert av angivere. Hele vekten av statsminister Vorsters Gestapo-apparat er rettet mot de kristne frihetskjemperne, som gang på gang har måttet se sine beste folk i fengsel eller på flukt. Det vil sikkert fra mange hold bli vist sympati for dem som deltar i Oslo-konferansen — og jeg håper at katolske organisasjoner i god tid kan forberede seg på å bli engasjert under

besøket, for eksempel ved å invitere frihetskjemperne som foredragsholdere, eller arrangere sammenkomster for dem, eller aller helst — og hvorfor ikke? — en messe for Afrikas frihet.

Europeisk deltagelse i den afrikanske frihetskampen vil formodentlig bli trappet opp i tiden fremover. I Storbritannia blir det nå arbeidet aktivt for å svarteliste firmaer som ved investeringer og på annen måte hjelper til å vedlikeholde det hvite makt-hegemoniet. Det er neppe mange norske firmaer som kommer i denne klassen, men den muligheten til å vise hvor vi står som konferansen i april byr på, bør vi ikke la gå fra oss.

Vi som husker vårt eget 9. april har vel ikke vanskelig for å ta stilling mot undertrykkelsen i Sør-Afrika og Rhodesia. Det er den samme fienden det dreier seg om!

PER BANG

60 ÅR

Sognepresten på Hamar, pastor dr. Johs. J. Duin fyller 60 år den 12. i denne måneden.

Vi gratulerer.

Får vi noen gang kvinnelige

AV ST, OLAV'S REDAKTØR

Opplysninger vi har fått de siste ukene synes å bekrefte at det i høst er satt i gang en dyptgående teologisk undersøkelse i Rom av mulighetene for å ordinere kvinner til prestere i den katolske kirke.

Selv om disse drøftelser i første omgang neppe vil føre med seg noen endring i Kirkens tradisjonelle holdning til spørsmålet, er det en interessant nyhet: Det har kommet inn protester til Vatikanet fra kvinner verden over mot bestemmelser som man ser som «en diskriminering» av kvinnene, og det er også innen episkopatet røster som høres for en nærmere undersøkelse av problemene.

Protestene fra forskjellige kvinneorganisasjoner i verdenskirken gjaldt visse formuleringer i pavens motu proprio *Ministeria Quoadmodum* om den tjeneste legfolk gjør under lesningene i messen. Nye toner fra enkelte biskoper ble hørt sist under Synoden i Rom i oktober 1971, altså for litt over et år siden.

En av de første innen episkopatet som offisielt stilte spørsmålet om en nye teologisk undersøkelse av mulighetene for å ordinere kvinner til prestere i Kirken var vår egen biskop av Oslo, mgr. Gran. En ordrett gjengivelse av den engelske tekst i hans hovedinnlegg på Synoden skulle være som følger:

«Jeg vil for min egen del foreslå en alvorlig undersøkelse av mulighetene for å ordinere kvinner, helst av den Internasjonale Teologiske Kommisjon. Hvis det skulle vise seg å være teologisk akseptabelt, mener jeg at Kirken skulle tillate at slike ordinasjoner fant sted i de områder som ønsket det. I det minste ville enkelte regioner dermed ikke lenger mangle prestere.»

Nesten på samme tid holdt den canadiske kardinal Flahiff et innlegg i synodehallen om kvinners tjeneste i Kirken. Han sa bl. a.:

«Spørsmålet er: Skal nye eller endrede oppgaver (new or changing ministries) forbeholdes menn?... For tyve år siden var standardsvaret på dette spørsmål følgende: a) Kristus

var en mann, ikke en kvinne, b) han valgte ut tolv menn som sine første tjenere, c) den hellige Paulus har klart sagt at kvinner må være tause i Kirken, de kan derfor ikke forkynne ordet, d) Paulus har likeledes sagt at kvinnen ikke kan ha noen autoritet overfor mannen... og e) Kirken hadde, særlig i den Orientalske kirke, kvinner som virket i Kirkens embeder, men de var ikke virkelig ordinerte prestere... Konklusjonen var: Prestegjerningen er en manns oppgave...»

«Som dere alle kjenner til, kan disse historiske argumenter ikke regnes som gyldige idag. Vi vet at det bare var mannlige prestere i Det gamle testamente fordi det var en forståelig reaksjon mot fruktbarhetskultene i Kanaan hvor prestskapet for størstedelen besto av kvinner. Vi vet videre at Kristus ikke med en gang radikalt kunne forandre datidens sosiale bilde av forholdet mann—kvinne, vi kjenner også til at mange av Paulus uttalelser om Kirkens disiplin må regnes som sosiologiske, ikke læremes-

sige erklæringer... Såvidt jeg kan se er det derfor ikke noen dogmatiske innvendinger mot å la hele spørsmålet bli vurdert på nytt idag.»

Kardinalen minnet videre om at Det annet Vatikankonsil (særlig i *Gaudium et Spes* og i *Apostolicam Actuositatem*) kategorisk utalte at det ikke måtte forekomme diskriminering mot kvinner i Kirken. Han fortsatte: «Men vi må forstå at mange dyktige katolske kvinner, og andre med, finner at lite ennå er gjort for å virkeliggjøre dette i dagens Kirke. De venter tålmodig på revisjonen av kirkeretten... Forandringene når det gjelder kvinnens rolle i dagens samfunn, forandringer som delvis har blitt til gjennom kristne tanker, gjør det nødvendig at vi møter dette problem ærlig og i alvor.»

Som et praktisk svar på mange av de spørsmål som oppstår i denne forbindelse, la derefter Flahiff, på vegne av den canadiske bispekonferansen, frem disse forslag:

De siste årtier har kvinnene kjempet og vunnet anerkjennelse i vår del av verden som likeverdige partnere — de er ikke lenger bundet til symaskin og oppvask og barnefødsler.

prester?

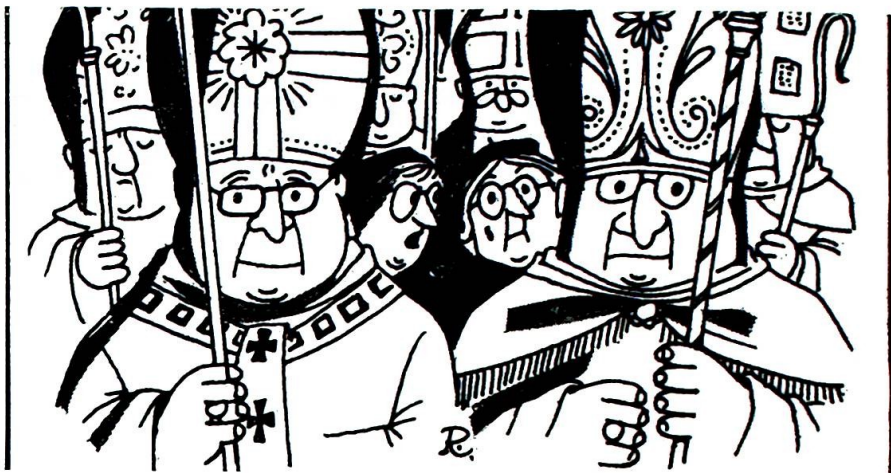
«Efter at uformelle konsultasjoner hadde pågått i flere måneder, innbød Canadas biskoper høyt kvalifiserte representanter for nasjonens katolske kvinner fra alle deler av landet til drøftelser om spørsmålet. Deres synspunkter og deres forhåpninger ble klart presentert, konstruktivt og i respekt. På et plenumsmøte som ble holdt for bare tre uker siden, godtok Canadas bispekonferanse så nesten enstemmig forslag som jeg herved, i denne konferanses navn, legger frem for Synoden:

Vi ber Synoden om å foreslå for Den hellige far at det straks opprettes en blandet kommisjon (av biskoper, prester, legnenn og legkvinner, ordensprester og ordenssøstre) for grundig å studere spørsmålet om kvinnelige prester i Kirken (the ministries of women). ... Til tross for en århundregammel tradisjon mot noe slikt i den katolske kirke, er vi overbevist om at tidens tegn... sterkt oppfordrer oss til dette...»

De «tidens tegn» som kardinal Flahiff den gang snakket om blir drøftet i noen notater fra informasjonsorganet Pro Mundi Vita:

Et av de mest fremtredende trekk ved den sosiologiske utviklingen i annen halvdel av det 20. århundre er kvinnenes frigjøring og nye selvstendighet i vest, med sakte, men uunnværlige virkninger for den kulturelle utvikling andre steder på kloden. Kvinnene vinner adgang til nye områder — ofte under motstand — og går inn i alle slags yrker, gjennomgår samme utdannelsesstrinn som menn, når frem til politisk ansvar osv. I ekteskapet har kvinnen, ikke bare faktisk, men også ved lovens hjelp, steget fra å være en person i formynderskap til en likeverdig partner. Mange oppgaver i hjemmet, både i husholdningen og i oppdragelsen, deles nå av de to. Hjemmearbeidet lettes gjennom mekanisering og fellesytelser og muligheten for å planlegge fødselene på en sikrere måte hjelper kvinnen til fritt å kunne utvikle sin personlighet.

Midt oppe i denne utvikling av det moderne samfunn presses de kristne

kirkesamfunn mer og mer til å endre sin tradisjonelle holdning. Det er idag praktisk talt ugjørlig å regne opp alle de artikler, gruppemøter, kongresser osv. som har vært skrevet og holdt i protest mot det som anses som en diskriminerende holdning mot kvinner i den katolske kirke.

Nye former for samarbeide i det religiøse liv må finnes for å løse denne floken, mener mange. Det er nødvendig — som Vatikanet nå øyensynlig gjør — å nøye studere spørsmålet om kvinnens plass i Kirken, hennes oppgaver og muligheter. Unge mennesker, spesielt unge kvinner, drar seg i den nåværende situasjon

ofte vekk fra Kirken og kristendommen fordi det nøles med å anerkjenne deres medansvar i fellesskapet. *Pro Mundi Vita* fortsetter:

Hele samfunnet vil i fremtiden bli preget av nye former for samarbeide mellom menn og kvinner på alle områder. Hvis Kirken fortsatt skal være nærværende i verden, som et samfunn av troende, hvis Kirken nekter å la seg reduseres til et gammeldags system hvor bare menn hersker, så må den uten å nøle åpne nye perspektiver for kvinner i det kirkelige liv. Det må gjøres ikke bare i sogn og bispedømmer, i teologiske seminarer, i redak-

Forts. side 335

Table 1. Alterations in the life of the woman in Western society

In 1900	In 1970	
She lived 50 years	77 years	
Reached puberty around 14 years	12 years	
Married at 25 years	22 years	
Reached menopause at 42 years	51 years	(but about 50% of mothers have their last child at 26 years)

Conclusion: After a woman has started her last child off at primary school, she still has 44 years to live; this is the first time that such a question has arisen in feminine history.

Table 3. Evolution of personnel in the higher professions (France)

Higher professions	Women		Men	
	1968	1968/62	1968	1968/62
Liberal professions	27,600	+ 27.2%	114,700	+ 60.8%
Professors, literary and scientific professions	94,380	+ 75.4%	114,700	+ 60.8%
Engineers	6,580	+ 48 %	183,860	+ 37.6%
Higher administrative personnel	57,640	+ 38.1%	393,120	+ 17.0%
Total	182,200	+ 53 %	806,600	+ 25.2%

Statistikk gjengitt fra *Pro Mundi Vita*.

DAGENS SAMFUNN

Av Åge Rønning

Den katolske kirke har heldigvis alltid hatt og har mennesker som i rette øyeblikk minner oss om Evangeliets enkelhet. (Mens vi andre maser og diskuterer og småkrangler. Og noen ganger har lyst til å gi opp fordi «alt er så vanskelig».) I 1960-årene var det abbe Pierre som kom med sine uteliggere og Emmaus-bevegelsen, i disse 70-årene er det en fransk-canadisk legmann, Jean Vanier, som viser oss en annen gruppe av samfunnets ringeste, de åndssvake, og rolig sier at vi ikke har råd til å unnvære dem.

Han mener ikke med dette at de ikke kan være uten vår hjelp. Nei, det er omvendt: Vi kan ikke unnvære fellesskapet med dem hvis vi skal overleve i det samfunn vi har skapt.

En av Vaniers venner og medarbeidere, den danske presten Jørgen Hviid understreker nettopp dette i en samtale jeg hadde med ham i forrige uke:

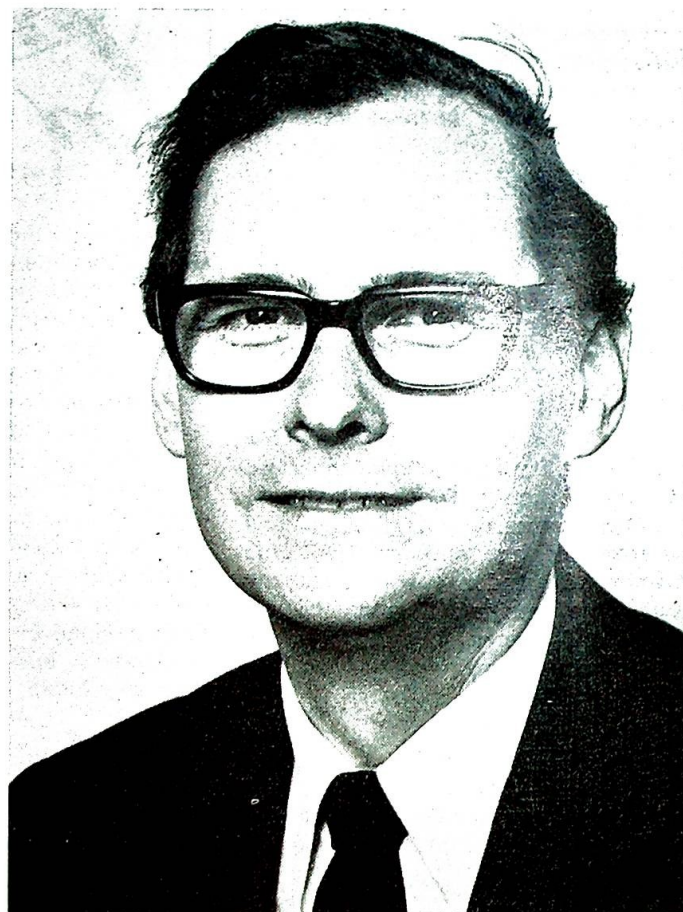
— Jeg tror faktisk at det er nettopp disse åndssvake som kan være profetene blant oss. De minner oss nemlig om noe sentralt i tilværelsen. Og setter et spørsmålstejn ved alt det vi har bygget opp.

Og så forklarer Hviid hva han mener, han snakker om de fellesskap som er skapt etter mønster fra det som kalles Arken i den lille franske byen Trosly, om planene for å begynne noe lignende i København snart og om Vanier som forøvrig kommer til Oslo to ganger i 1973. I januar for å holde et par foredrag og i mai for å lede en retreat.

— Vanier var opprinnelig offiser i den engelske flåte og var innstilt på å skape seg en karriere der. For ham var det vel en naturlig løpebane, han kom fra en familie med militære tradisjoner, hans far var general i de canadiske styrker under første verdenskrig osv. Men han brøt likevel av, reiste til Frankrike og bodde der i flere år mens hans studerte filosofi og teologi. Etter å ha tatt doktorgraden på et verk om Aristoteles, vendte han tilbake til Canada og var i et par semestre professor ved St. Michaels College i Toronto.

— Så satte han igjen kursen mot Frankrike. Ved en underlig tilskikkelse befant han seg en dag i en liten landsby, Trosly, vel hundre kilometer nord for Paris med tre åndssvake. Dem lavet han et lite hjem for, han var på en gang sykepleier, oppdrager og veileder for disse tre voksne. På en eller annen måte hadde han gjennom mange år søkt noe i sin tilværelse, og det merket han at han nå hadde funnet, hos de åndssvake.

— Så utviklet det hele seg i Trosly. Flere kom til. I byen var det en institusjon for handicappede voksne, det ble stor uro der på grunn av noen uoverensstemmelser og hele personalet forlot stedet. Formannen i institusjonens styre spurte Vanier om han ikke kunne tenke seg i å overta. Og etter noe nølen — det er jo ikke så greit å begynne i en institusjon uten personale — så sa Vanier ja. Det var ikke andre. Idag er det et par hundre mennesker

i dette stedet i Trosly, stedet er delt opp i små hus hvor pedagogene, de såkalte normale, bor sammen med de åndssvake. Ti, femten stykker i hvert hus, i et virkelig fellesskap.

— Hvor fikk han hjelpere fra den første tiden?

— De kom. De hørte hva han hadde begynt på, og de kom. I førstningen var det ikke mange penger til driften (det er det ikke idag heller), men etterhånden fikk Vanier det hele inn under den franske støtteordningen så de økonomiske problemer for livets opprettholdelse ikke lenger ble de største vanskelighetene.

— Dette hendte for syv, åtte år siden. Nå er det tre andre slike hjem i Frankrike, det finnes et canadisk samfunn som heter Daybreak i utkanten av Toronto, det er et fellesskap i India, ett er under oppbygning i England, og vi starter så smått i København. De enkelte fellesskap står uavhengig, men de er alle sammensluttet i en «konfederasjon» slik at man kan utveksle medarbeidere. Alle lederne møtes en gang om året.

— Dette minner om Emmaus-bevegelsens første år...

— Ja, det er mange likhetspunkter. De mennesker som arbeider med de åndssvake lever helt og fullt sammen med dem, spiser sammen med dem og er sammen med dem hele dagen. Natten også. De har en fridag om uken og en

HAR EN «ARK»

ferie hvert år, men ellers lever de fullstendig i et fellesskapsliv med de åndssvake. Fellesskapet er sterkt religiøst preget, og det er et åpent fellesskap, for handicappede og for ikke-handicappede, for mennesker som er engasjert på forskjellige nivåer. Noen av medarbeiderne har bundet seg for hele livet, og det er andre som arbeider der et år eller to, og det er atter andre som bare kommer med og arbeider en uke eller fjorten dager.

— I Trosly er det en dominikanerpater Thomas som lever i fellesskapet som en del av det og er prest på institusjonen. Han startet i sin tid det hele sammen med Vanier.

Jørgen Hviid fortsetter:

— Arbeidet har vakt meget stor oppsikt mange steder, bl. a. er mange unge mennesker tiltrukket av virksomheten og Vaniers tanker. Et eksempel: En av lederne i ett av husene er en ung fransk kvinne som kommer fra en embedsmannsslekt. I hennes familie var det skikk at man enten studerte medisin eller jus. Hun forsøkte seg da også på det siste, men etter kort tid ga hun opp. Hun fant ikke noen mening i det hele. Det var som om dette samfunn som hun ble puttet inn i og disse kategorier ikke kunne tilfredsstille henne. Hun kom til Trosly og der har hun siden vært. Og for henne gir det en mening å arbeide med, være sammen med de åndssvake. Og hun er for såvidt et typisk eksempel på mange av de unge som kommer til Trosly. La oss se litt på den stemning som hersker blant de unge. Vi holder på å bygge opp et samfunn hvor alt er på plass og hvor det i teorien er plass til alt. Det stemmer bare ikke. Vi tror på utvikling, utvikling er i seg selv en verdi, jo mer vi utvikler — og utvikles — jo bedre er det. Men det viser seg at vi holder på å kvele hverandre i forurensning, i trafikk og i alle mulige andre goder som vi har erhvervet. De unge har vokst opp med dette, de har sett karriere-racet, de har sett hvordan man bekjemper og bekriker hverandre, hvordan man blir fremmedgjort i forholdet til hverandre osv. Fordi man ikke lenger kan tale sammen. Også arbeidsplassene er store og upersonlige. Mange unge søker så andre veier, man ønsker å komme til utfoldelse, en selvaktualisering. Det har mange av dem ikke kunnet i samfunnet. Så tyr de til alkohol, bander, narkotika. I narkotikaeen er man tilsynelatende herre over tilværelsen, man svever av sted, man behøver ikke å være redd for hva andre tenker, man er simpelthen seg selv. Enden på narkotika er i siste konsekvens døden. De unge føler seg på mange måter slavebundet av det samfunn de vokser opp i, de opplever en kort stund frihet gjennom narkotika — og så blir de igjen slavebundet — av narkotika.

— Jeg tror at de unge nettopp er et tegn på hvor samfunnet ender, for vi kan ikke overleve det samfunn som vi lever i, sier Hviid. Og han fortsetter:

— Trosly peker på en meget vesentlig vei ut av dette. Selvaktualisering kan bare oppnås i et personforhold, menneske til menneske. Og det er der Trosly kommer inn. Fordi: når man står overfor den åndssvake, så betyr alle de verdier vi har i samfunnet ikke rett meget for ham. Han forstår ikke om man er generaldirektør eller vakt-

mester. De åndssvake er likeglade med hvilken posisjon man har i samfunnet, hvor mange penger man har, hvilken utdanning man har. Det avgjørende for den åndssvake er bare at man holder litt av ham.

● EN BEFRIELSE

Hvis man viser seg litt åpen overfor en åndssvak, åpner han seg fullt ut hvis han ikke er blitt såret. En del av dem har blitt såret i institusjoner, og da tar det litt lenger tid. Men i alminnelighet åpner den åndssvake seg. Fordi den åndssvake er handicappet med hensyn til intelligens, men ikke når det gjelder de øvrige sider av sin personlighet. Han reagerer ikke intellektuelt men som et levende menneske og kommer en i møte med hele sin person. Og det er det som er en slik befrielse for de unge. Det blir ikke spurt etter deres eksamen, de ble ikke spurt om de har det ene eller det annet, men det blir spurt etter dem selv.

— Jeg tror at Jean Vanier har søkt dette møte med med-mennesket i hele sitt liv. Og han har funnet det blant de aller ringeste, de som samfunnet ikke aksepterer, de som samfunnet nedvurderer. På et plan hvor man bare er menneske til menneske. Og det er vel det vi alle sammen innerst inne lengter etter. Selv hos våre aller nærmeste er vi av og til forbeholdne overfor hverandre. I samværet med de åndssvake kan man være åpen, man behøver ikke være redd for å tape ansikt. Fordi det bare er spørsmål om å holde av.

— Så er kanskje de som drar mest nytte av dette møtet de som er friske i hodet?

— Ja, vi kan ikke unnvære de handicappede hvis vi skal overleve.

● L'ARC TROSLY

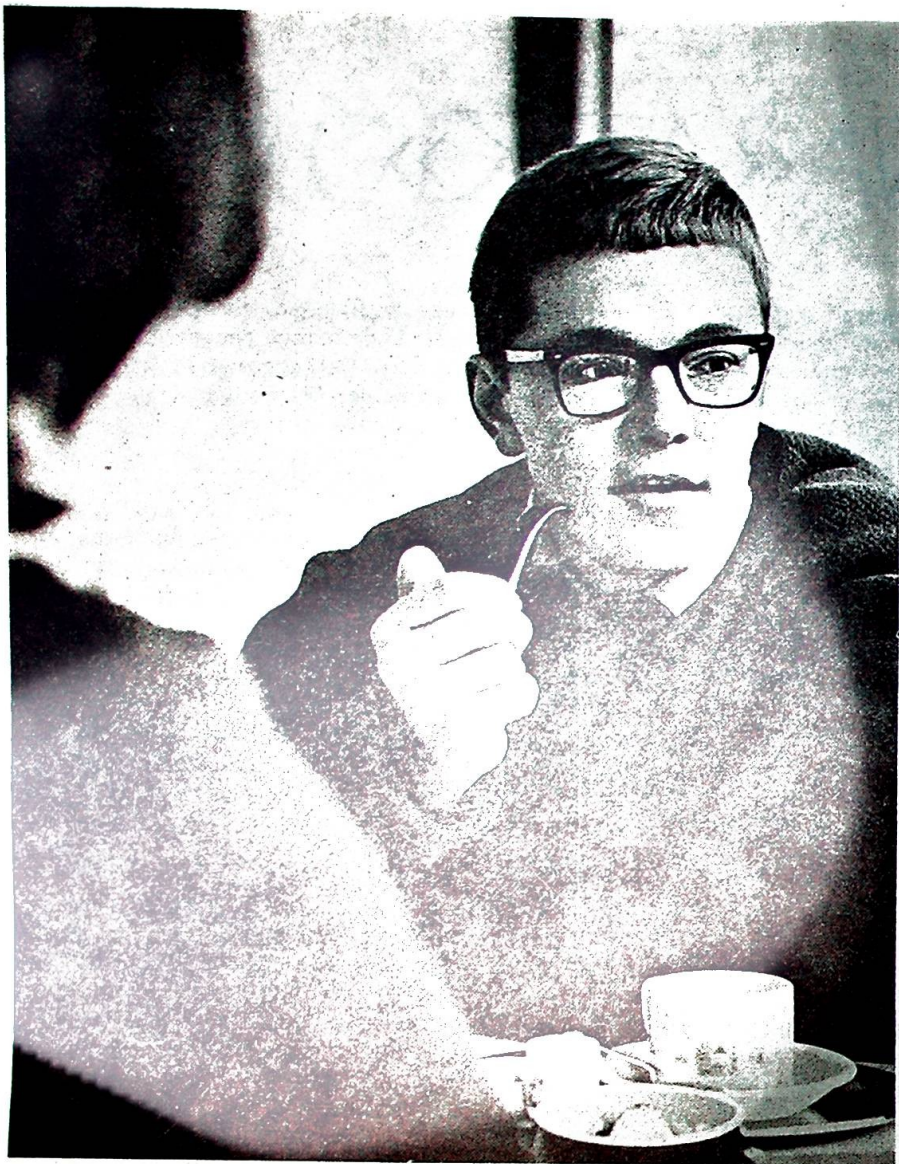
— Hvordan kom du selv med i dette?

— Jeg hørte om at det var en valfart til Lourdes for åndssvake. Og så syntes jeg det var et meget prisverdig initiativ, og jeg gjorde et par unge piker i Danmark oppmerksom på valfarten og foreslo at de skulle reise med samen med et par åndssvake. De to, den ene er utdannet innenfor åndssvakeforsorgen, den andre er ferdig nå som læge, reiste og ble meget begeistret. Selv ble jeg med som prest. Det er to år siden, og så ble jeg med, det endret min tilværelse.

Han fortsetter:

— Jeg hadde tidligere arbeidet med åndssvake fordi jeg var noen år i Canada som psykolog. Men jeg har aldri arbeidet med oppdragelsen av dem. Vi starter nå etter all sannsynlighet i København, vi er en gruppe mennesker som har arbeidet en stund med planer om et slikt fellesskap. Vi har leiet en bygning i København for to år, og så er det bare å gå igang. Hjelperne er alle sammen men-

Forts. side 334

KATOMBOROV

«ANTIKAPITA

AV DR. PHILOS

Det er for tiden moderne å være venstreradikal. Over hele den vestlige verden har det ved en rekke læresteder og i miljøer med intellektuelle aspirasjoner stått frem samfunnskritiske grupper som med stor nidkjærhet påpeker den vestlige verdens klart dokumenterte feil og mangler. De opptrer som om de var de første som hadde oppdaget verdens ondskap, og de er ofte besjelet av en hals-tarrig misjonsiver. De fleste av disse miljøene har det til felles at de er overmåte selvrettferdige og intolerante. De mer ekstreme utslag av de totalitære tendenser i denne intellektuelle strømning har vi her i landet sett i Det norske studentersamfunn hvor den såkalte Rød Front i flere semestrene systematisk hånte det fri ord og søkte å kneble enhver opposisjon.

Et annet felles trekk ved disse gruppene er deres ideologiske fantasi-løshet. Deres åndelige føde består med få unntagelser av ulike varianter av marxisme, enten den skriver seg fra profeten selv eller fra hans yngre evangelister. De har således ingen vanskeligheter med å lokalisere det ondes rot i vårt moderne samfunn: kapitalismen. At det kapitalistiske system ikke lenger eksisterer i sin opprinnelige form i de moderne industristater affiserer dem ikke. Hvordan forholdene er i de stater hvor man har gjort seriøse eksperimenter med marxistisk økonomi, interesserer dem åpenbart ikke.

Vi har også iblant oss fått en gruppe som er ideologisk *up to date*: En samfunnskritisk gruppe er dannet blant katolikkene i hovedstaden. Den har ikke vakt oppsikt, men er blitt kommentert i St. Olav. Etter at også Åge Rønning nå i artikkelen *Prestene og det tause flertall* har gjort seg til talsmann for sosialismen (Riktignok «en nasjonal, latinamerikansk, humanistisk, kristen og kritisk sosialisme»; om et slikt fenomen finnes, lever det nok også krokodarer og dromediller), var det kanskje på sin plass å reise noen motforestillinger. Den samfunnskritiske gruppen kaller seg riktignok «antikapitalistisk», men dette skyldes vel at det lyder mindre provoserende enn sosialistisk.

ST. OLAV

KATOLSK

TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

ISME» OG KRISTENDOM

AN BRØGGER

Man kunne kanskje ha ventet at en gruppe katolske kristne i vårt land ville forsøke å yte et minimum av rettferdighet til den vestlige verdens industrialisme. Den har tross alt drevet sult og fattigdom på dør og har funnet løsninger på problemer som har forfulgt menneskeheten til alle tider. Men nei, i sitt etableringsproklama møter man alle de venstreradikale floskler man har hørt så altfor mange ganger før. Selvsagt har de rett i at verden er full av nød og elendighet. Det har den alltid vært. Men i dag er det et glimt av håp. En del av verden har kastet fattigdommens åk. Dette har skjedd gjennom flid og innsats og gjennom en praktisk anvendelse av vitenskapelig erkjennelse. At menneskene som alltid før fortsatte å øve urett mot hverandre kan ingen benekte. Men samtidig har vi sett en utvikling av folkeretten og en møysommelig etablering av rettsstaten. Det har vært mange smertelige tilbakeslag, men drømmen om en bedre verden er i dag mer realistisk enn noen sinne før. Det eneste som kan velte spillet for oss nå som før er *den menneskelige ondskap*.

Karl Marx utformet sine synspunkter i skyggen av den tidlige industrialiseringens redsler. Man kan utfra dette godt forstå den indignasjon som tidvis taler ut av hans skrifter. Man kan bare beklage at han i sin forargelse skjøt over målet og ble en hatets apostel.

Den katolske «antikapitalistiske» gruppe hevder at den «vil være med å endre maktstrukturen i samfunnet og frigjøre Kirken fra sin solidaritet med det kapitalistiske system». Det lyder kanskje både fagert og uskylig, men er det ikke. Bak denne formuleringen skjuler det seg en intensjon som vi har all grunn til å frykte. Vi har i nyere tid vært vitne til tilstrekkelig mange «endringer i maktstrukturen i samfunnet» til å vite hva det betyr. Jeg håper at opinionen i den vestlige verden vil avvise dette løfte om å drive fanden ut med Belzebub.

Man kan ikke lenger holde den sosialistiske indignasjon og selvrettferdighet i live ved å henvise til nøden

i vår del av verden. Her har utviklingen gjort de fleste marxistiske profetier til skamme. For å holde hatet mot næringslivet og fremgangsrike mennesker ved like, kjører man nå frem den tredje verden. Den egner seg ypperlig til utpresning av ideologisk forsvarsløse mennesker. De fleste mennesker er så uvitende om næringsliv og økonomi at man kan innbilde dem at vår velstand er årsaken til den tredje verdens nød. Slik forholder det seg ikke. Det er vår velstand som er deres eneste håp. Om man viser besindighet og klokskap kan den tredje verden ytes virkelig hjelp: av pedagoger, ingeniører, leger, økonomer og industriledere. Den trenger ingen hjelp fra indignerte og selvrettferdige idealister, det har de på forhånd en tilstrekkelig kvote av. I de fleste u-land sitter det en sulten intelligentia som ved første anledning er beredt til å gripe makten «på folkets vegne». Det gjør det forøvrig også her. Når våre marxister i dag gråter krokodilletårer over den tredje verden, er det for å skjule sin appetitt på vår egen. Det er i dag tilrådelig å være på vakt.

Jeg har sett det nesten fanatiske, politiske engasjement hos mange unge som et uforløst, religiøst behov. Hvor gjerne man hadde sett at det var kristendommen som maktet å engasjere dem og ikke politiske kultbevegelser. Men i dag ser man at det omvendte skjer: det er de politiske kultbevegelser som etterhånden også inspirerer de unge kristne. Dette kan vise seg å bli en tragedie både for Kirken og for samfunnet. De monomane og ensidige angrep på økonomiske krefter de knapt nok forstår, leder tankene mot hekseprosessene. Når menneskene føler seg truet av krefter de ikke forstår, kan de forferdeligste ting skje. Om ikke Kirken makter å beherske de politiske kultbevegelser, kan man bare si: Ve de mennesker som i det blinde hat denne gang blir utpekt som syndebukker.

Jan Brøgger.

Bernsteins «Mass»

Av cand. mag. Ellen Nielsen

Efter »Jesus Christ Superstar« får vi nu »Godspell«, en religios musical over Matthæusevangeliet, men i en helt anden stil end Superstar. Det får premiere den 11. november på ABC-scenen i København.

Men der er et tredje stort værk i denne genre, som endnu er lidet kendt, og dog er ophavsmanden en af tidens største komponister og orkesterdirigenter, amerikaneren Leonard Bernstein, kendt især for »West Side Story« (1957). Hans nye komposition hedder »Mass«, messe, og er bygget over den gamle katolske latinske messeliturgi, idet det er formet som et teaterstykke for sangere, skuespillere og dansere. Ud over de latinske messedele, som bruges meget frit, er tekster og sange på amerikansk, og her har Bernstein selv digtet sammen med den 23-årige Stephen Schwartz, der var forfatteren til »Godspell«.

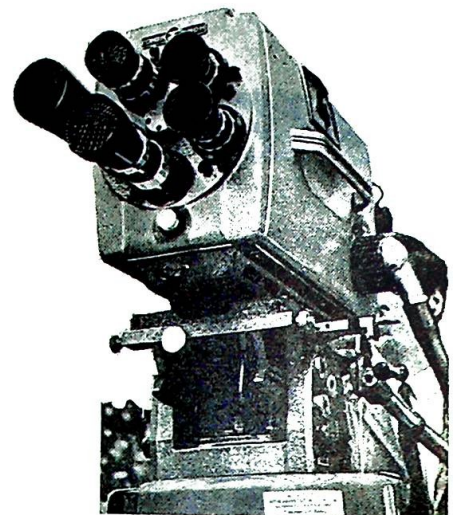
Anledningen til værkets tilblivelse var indvielsen af »John F. Kennedy Center for the Performing Arts« i Washington i efteråret 1971. Kennedys familien havde bedt Bernstein om en komposition hertil. Man vidste, at Leonard Bernstein havde været meget grebet af pave Johannes XXIIIs personlighed og siden interesseret sig for Romerkirkens liturgi uden dog at konvertere — han er jøde. Også brødrene Berrigans sag optog ham meget, og »Mass« synes at være tilegnet dem. Bernstein havde i 1970 frigjort sig fra posten som chefdirigent for New York Filharmonikerne for at hellige sig arbejdet med »Mass« og siden andre kompositioner, blandt andet en musical med tema fra jodisk folklore.

Opførelsen af »Mass« i Kennedy-centret og senere på Broadway blev en stor succes, om end adskillige ikke syntes bedre om stykket end om »Jesus Christ Superstar«. Nu findes der en Columbiaindspilning på to LP-plader, ledsaget af teksthæftet med farvebilleder. Vi hørte dem i radioens pr. 3 i påsken 1972, men det er temmelig nødvendigt at have teksten foran sig.

Forts. side 332

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Franciskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
		18.00	—
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
		12.30	—
		18.30	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 18 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
		19.00	—
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 25 73 53 - 25 77 07		9.30	—
			—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemansgt. 3, tlf. 52 550		—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038		—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssongt. 49, tlf. 53765		17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35 Eikeli kirke		8.30	10.45
		19.00	9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.00	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214		8.45	11.00
		19.00	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eystein kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		8.15	10.30
	<i>St. Elisabethsostrene</i> Mellomvn. 47, tlf. 81 487		8.00
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1.VII—31.VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		19.00	11.00
		8.00	
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30

NYHETER OG KOMMEN- TARER

I århundreder har det vært diskriminert mot kvinner i den katolske kirkens liturgi, skriver en ordenssøster, søster Rita Hannon i siste nummer av Southwark Liturgy Bulletin. Hun skriver bl.a.: Det er beklagelig at katolikker etter all denne tiden fremdeles spør seg selv: Hva er kvinnens plass i liturgien? Det er liten trøst i at spørsmålene i det hele tatt stilles: Jeg skulle gjerne besvare hvert av dem med svaret Er det noe problem? Og svaret på dette igjen er antagelig følgende: Jo, vi her problemer her, ikke på grunn av kristne prinsipper, men på grunn av kristne menneskers holdning.

Søster Rita sier at Kristus aldri behandlet kvinner som om de var «vandrende problemer». Han møtte dem som mennesker, aksepterte dem fullt ut enten de var tro tilhengere, syndere eller hjemløse, sørgende enker, ærgjerrige mødre eller tenkende personer som var seg sin egen verdighet bevisst.

Han henvendte seg til dem oftest på samme måte som han snakket til menn og unnskyldte seg aldri fordi han gjorde det, fortsetter hun. Men til tross for Herrens eksempel og til tross for de kristne prinsipper i det nye Testamentet, er kvinnens historie i den katolske kirke langt fra noen kristen historie. Det er en bedrøvelig fortelling om hvordan kvinner har vært lukket ute og undertrykket.

Nyheter fra svenskenes Katolsk Informationstjeneste:

VATIKANEN OCH BANGLADESH beslöt 25 sept. att opprette diplomatiska forbindelser «for att framja ömsesidiga venskaplige re-

lationer». Vatikanen kommer att företrädas av en apostolisk nuntie i Dacca, och folkrepubliken Bangladesh kommer att placera en ambassadör vid den Heliga Stolen.

Enligt föreståndaren för Vatikanens pressrum, monsignor F. Alessandrini, utgör överenskommelsen resultatet av «önskemål uttryckta av det bengaliska episkopatet och landets katolska befolkning» samt av Bangladeshs regering. Det var i april i år som bengaliska regeringstjänstemän väckte frågan om diplomatiska forbindelser i samband med det besök som gjordes i Bangladesh av påvens speciella sändebud i hjälpfrågor, ärkebiskop William A. Carew. Enligt Alessandrini kommer de inledda diplomatiska forbindelserna att göra det möjligt för Vatikanen «att närmare följa kyrkans liv och organisation i den nybildade staten» och att mera verksamt bidra med hjälpåtgärder och sociala insatser till förmån för Bangladeshs befolkning.

Behovet av en omfattande hjelptjeneste utifrån belystes nyligen av en representant för den schweiziska hjelptjenesten Medico International, som återvänt från ett besök i Bangladesh. Det gäller den etniska minoriteten bihari, vars läge betecknas som oförändrat dåligt. Biharerna, som varken kan räkna på hjälp eller förståelse från bengaler, indier eller västpakistaner, lever «under koncentrationslägerliknande förhållanden» i två stora läger i Bangladesh, Moham-medpur med 22 000 och Mirpur med 8 000 internerade. Hälsostillståndet hos barnen betecknas som katastrofalt, och hela folkgruppen som «prisgiven åt undergång». En-

dast direkta hjälpinsatser utifrån kan lindra nöden för dagen.

Det torde vara dylika svarbemästrade problem som Vatikanen anser sig ha något större möjlighet att arbeta med genom de nyupptagna diplomatiska förbindelserna.

ANTALET KATOLSKA SKOLOR I SPANIEN är 4119, enligt den katolska dagstidningen «Ya» i Madrid. Samtliga dessa är grundskolor som eleverna går i till fyllda 14 år. Antalet elever var förra året 1 152 080.

NÄRMARE 95 % AV ALLA POLSKA BARN i skolåldern deltar i den frivilliga katolska religionsundervisningen, enligt den västtyska katolska nyhetsbyrån KNA. Endast i de största städerna ligger siffrorna för deltagande 10—25 % lägre. I stort sett är deltagandet högre i år än förra året. I religionsundervisningen deltar elever från såväl grundskola som gymnasium. Som «överraskande» betecknas också de yngre elevernas frivilliga deltagande i den särskilda förberedelsekurs på två månader som anordnas före deras första kommunion. Här ligger genomgående procentsiffran på 95.

KAMPEN mellan den katolska kyrkan och general Alfredo Stroessners militärregim har hållit på i fyra år och pågår oförminskat. F.n. upptar behandlingen av två unga katolska lekmän intresset. De har anklagats för otillåten politisk verksamhet och fängslats. Stroessner som suttit vid makten i 17 år anklagar sina motståndare för «kämpande kommunism»; biskoparna hävdar att regeringen förvandlat det rättsliga förfarandet till en parodi. Som enföljad av kyrkans resoluta motstånd utsätts såväl biskoparna som ordensfolket och de katolska lekmännen för förföljelse och trakasserier. De båda lekmän som nu fängslats är juristerna Miguel Angel Gauto och Blanca Florentin. De är katolskt aktiva och greps i samband med ett massmöte för universitetsstudenter. Stroessners agenter misshandlade flera deltagare. Någon konkret åtalpunkt har inte tillkännagetts; de bara hålls fängslade. Antalet politiska fångar är c:a 150 fördelade på 15 läger, varav ett (i Tacumbu) är ett rent koncentrationsläger. 17 fångar har

En kloun

Arets tryckfeil för dette blads vedkommende sto i forrige nummer. Pateren på Grefsen sier at seksualseringen «har gått lenger i Skandinavia enn noen annet, sted på Kontinentet» og han legger til: «Og på dette området har jeg som jesuitt de samme problemer som prestene i Statskirken».

Som alle store tryckfeil er den til dels morsom.

Jeg følte trang til å gjemme meg bort på en sydhavsoy da jeg ble gjort oppmerksom på fadeseen. Men det falt seg slik at tankene gikk litt i surr for meg den ettermiddagen, jeg satt og drakk kaffe med min frue og leste på skrått en nyhet i avisen om et aldershjem på Etterstad ved Oslo.

— Hvorfor bygger man ikke aldershjem på sydhavsoyer, sa jeg grettent. Gradestokken utenfor vinduet sank mot frysepunktet, og luften var grå av trusler.

Min kone smilte skeptisk og sa noe om at de fleste eldre helst ville være i hjemlige trakter, i nærheten av gamle venner og av familie.

Jeg blåste i barten, like gretten. Disse menneskene skulle være jublende glade hvis de fikk noen ekstra år i varmen, i nye omgivelser, med en slags ny identitet liksom. De ville ha mektig godt av det også.

Vi begynte å se på en fransk film på fjernsyn. Om et fransk reiseselskap som dro til London for å se på en rugbykamp. En av franskmennene fikk slått ut to fortenner av sin sidemann på tribunen da gemyttene kom i kok og måtte til tannlæge på egen hånd. På tannlægens venteværelse, efter at han var behandlet og hadde streng ordre om ikke å åpne munnet til han fikk beskjed, prøvet han politihjelmen og uniformsfrakken til en engelsk politimann som skulle plombere — og så skjedde alt i rivende fart.

hållits till i fullständigt mörker i ett år, med följd att de är praktiskt taget blinda. Fångarna får inte ta emot någon post. Ingen präst får besöka dem, trots att såväl försvaret som polisen har kaplaner. Den politiska oppositionen är praktiskt taget tystad i Paraguay.

Vår venn redder en ukjent kvinne fra en overfallsmann rett utenfor venteværelset, han blir kjørt til Scotland Yard for å få ros for sin innsats, radio og TV snakker om ham, han må flykte, jaget av politifolk som tror at han er sky, av små barn som har kommet bort fra sine foreldre, han må overta vaktjobben for en annen politimann i et sterkt trafikert gatekryss, kan klarer ikke å bli kvitt hjelmen, han kan ikke snakke av frykt for å miste de nye stift-tennene...

Akkurat da gikk TV-apparatet vårt i stykker igjen og begynte «å sne».

Jeg satt betenkt igjen og glante på den flimrende vinter-skjermen. Kanskje det ikke var så lett for mange å starte et nytt liv et fremmed sted?

Kanskje de gamle på Etterstad vil være tilfreds med både sne og kulde. Og med å være i Norge. (Jeg gjør narr.)

I gamle Norge hvor det igjen stunder mot vinter.

Hva er det forresten som plager meg personlig mest på denne årstiden, siden jeg er så gretten?

Plages jeg av vintertåken, av slektninger eller av denne... sekulariseringen?

I samme øyeblikk som jeg klarte å stove ordet riktig, innrømmet jeg selv at det var vinteren.

Og derfor kan jeg fremdeles bare håpe på at de folkevalgte eller de som ellers bygger hjem for eldre før eller senere legger et aldershjem til varme strøk på den andre siden av kloden.

Det er min chance. Der vil jeg få det godt. Og der vil ingen kunne minne meg om den gang jeg lot pateren snakke om sekulariseringens farer.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. AR

DENNE PLASSEN ER ÅPEN

Hvorfor? Fordi vi bl. a. mangler annonser.

Er det noen av våre venner som vil bruke denne plassen, for eks. til en firma-annonse?

Send redaksjonen noen ord så ikke plassen er åpen i neste nummer. Det er en måte å støtte ST. OLAV på i dagens situasjon.

RED.

Halden-katolikker på Oslo-besøk

Søndag den 5. november kom det en buss med 35 trosfeller fra St. Peter menighet i Halden på Oslo-besøk.

Haldenserne var til høymesse i fransiskanerkirken på Enerhaugen kl. 11, var med på kirkekaffen etterpå hvor de blandet seg i livlig samtale med folk fra St. Hallvard og besøkte etterpå det nye kirkebygg og kloster sammen med sin sogneprest, pater Castricum. Han var en utmerket omviser, under sine år i Oslo hadde han hovedansvaret for at den nye kirken ble reist.

Efter omvisningen var det en enkel middag for de besøkende, siden gikk turen til Tryvann og derfra til søstrene på Eikeli og den nye kirken der.

En ting er temmelig opplagt: Dette må ikke bli en engangsaffære. Grupper fra menigheter andre steder må ta turer inn til hovedstaden, og katolikker der må besøke kirker og trosfeller andre steder.

Hvem tar et initiativ?

RED.

BERNSTEINS

«MASS»

Forts. fra side 329

Så er det også en storartet opplevelse at lytte til pladerne. Den gjennomgående figur er »celebranten«, en ung mann som kommer inn med sin gitar og iføres liturgisk dragt. Omkring ham tolkes siden de gamle tekster: Introitus, Kyrie osv. I syndsbekendelsen finner den dybe menneskelige nød uttrykk. »Jeg ved ikke hvorfor, hver gang jeg finner en ny kærlighet, kommer jeg til at slå den itu«. Så veksler lovsang, læsninger (en pige fortæller f.eks. om besøket hos sin ven som sidder i fængsel), bibelord: »skabelsesberetningen« udsat for kor med omkvædet »And it was good, brother« (og det var godt, broder). Videre Credo med lidt skeptiske kommentarer, Fadervor fulgt af en optimistisk sang »Jeg holder ud«! Klimaks nås, da celebranten løfter kalk og monstrans (?) foran alteret — men folkemængden knurrer ... Giv os fred nu, giv os svar«, og musikken stiger til et øredøvende kaos. Så slynger celebranten kalk og monstrans ned ad altertrinene, hvor glasstumperne klirrer. Der bliver dyb stilhed, mens han først hvisker og siden sagte synger »How easily things get broken« (hvor let går tingene dog itu) — den skønneste af alle stykkets sange. Jeg gætter på, at denne linie skyldes Bernstein selv og måske er selve udgangspunktet for hele kompositionen, fordi den leder tanken hen på John F. Kennedys bratte død, men også på hva der skete på Golgatha. Tingene der så uformodet og ofte utilsigtet går itu, det er jo vort liv, alle menneskers liv og død. Celebranten synker om under en sagte klage »Var jeg nogen sinde virkelig ung«? og forsvinder så ned i orkestergraven.

Efter en lang stilhed munder alt ud i en fredfyldt lovsang, under hvilken celebranten stille kommer ind, nu igen i sit dagligtøj. Alle tager hinanden i hænderne og hilser ham med »Pax tecum«, fred være med dig — som var det en påskemorgen.

EKSPERIMENT I NOVEMBER

«Ungdommen er ute etter luksus. De har dårlige manerer, de ringeakter autoriteten, de har ingen respekt for eldre mennesker. Barna er som tyranner, de motsier sine foreldre...»

Sokrates, 470—399 før Kr.

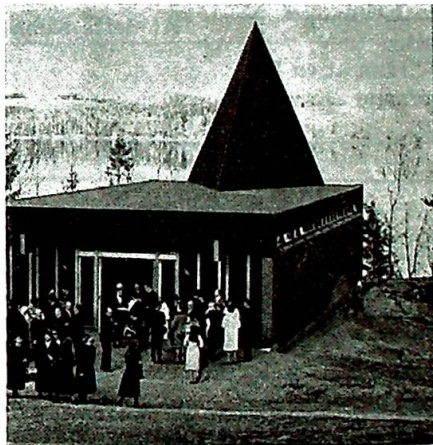
Slik så en våken samfunnskritiker på sin samtids ungdom for vel 2000 år siden. Setningen kunne like godt være skrevet igår. Den gjør raskt av med oppfatningen om at den meget omtalte generasjonskløften og -spenningen skulle være oppfinnelser av den vesterlandske kultur i 1960- og 70-årene.

En slik innsikt hjelper imidlertid lite. For selv om fenomenet er gammelt, er det stadig fullstendig nytt for enkeltmennesket. Vi opplever det som nytt, kanskje fordi vi trenger tid til å venne oss til å være henholdsvis barn, ungdom, voksen, eldre. Tiden rykker oss ustanselig og ubønhørlig ut av vante omgivelser, og dytter oss inn i nye situasjoner, hvor vi er uvant med oss selv, uvant med den nye rollen vi skal spille, uvant i vårt forhold til andre, som i sin tur heller ikke står stille.

Til tross for Sokrates, får vi si at det fins en del ting som i vår tid og i vår del av verden, gjør generasjonsmotsetningene så meget mer kompliserte enn de synes å ha vært før. La oss ta noen eksempler:

— Den generasjon av ungdom som nå vokser opp er det første slektledd som har hatt TV-apparat stående ved siden av vuggen. De har gjennom hele oppveksten hørt utall av meninger, ofte motstridende sådanne, og de har lært å relativere; med en tilsynelatende forbløffende letthet kaster de vrak på både autoriteter og deres synsmåter, og vil helst selv gjøre seg opp en mening.

— Dagens unge generasjon er den første som har nådd en tilsynelatende sosial emansipasjon. Samfunnet er nødt til å holde regning med ungdommen. Vi har nærmest med en «ungdomskultur» å gjøre, lovlig annerledes fra resten. De unge synes ofte å være henvist til kontakt med jevnaldrende gjennom de fleste av døgnet «våkne» timer. Tendensen til at de

identifiserer seg med hverandre, lever etter egne normer og vurderinger og blir isolert fra andre aldersgrupper, er tydelig å spore.

— Ungdommen idag representerer en relativt kjøpesterk samfunnsgruppe — de er finansielt emansipert. Det fins hele bransjer i næringslivet som satser på ungdommens konsum og deres behov for underholdning.

— Ungdommen kan og vet ofte atskillig mer enn sine foreldres generasjon. Verden utvikler seg i et tempo som kan ta pusten fra en, og tekniken er satt i høysetet: ting som utviklet som gir ungdommen et forsprang.

Av disse (og selvsagt flere andre) grunner er det nærliggende å anta at generasjonskløften kjennes sterkere enn det som var tilfelle før. Men sam-

Fort. siste side

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Trondheim
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Tønsberg
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Hammerfest
St. Mikals Kirke		
St. Mikals Prestegård	}	Lillestrøm
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Tromsø
St. Magnus Kirke		
St. Elisabeths Hosp.	}	Trondheim
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

BASAR

i St. Hallvard Kirkes foreningslokale, Enerhauggate 4, Oslo 6
fra søndag 19. november—mandag 27. november.

Basaren er åpen fra kl. 18 til 21.
Om søndagen også efter høymessen.

Demonstrasjon - underholdning - vakre gevinster - salgsdisk
- aftentrekning - gjennomgangslodd.

GRATIS SERVERING

Lørdag 25. november kl. 17—19 barneaften.

Mandag 27. november, kl 21: Trekning.

DAGENS SAMFUNN HAR EN «ARK»

Fortsettelse fra side 327

nesker som har vært med på valfarten til Lourdes. Det er meningen at vi skal bli tilsluttet «konfederasjonen» av fellesskaper under L'Arc i Trosly, og det vil uten tvil bli tale om utveksling av unge.

— Så du blir plutselig på en måte ordensprest?

— Jo, men det har jeg alltid ønsket, ikke? Ikke ordensprest, det vil jeg ikke si, men fellesskapsprest. Og det er jeg også oppdratt til, da jeg studerte i Paris ble vi med en gang satt i mindre grupper, alt var lagt til rette for at man skulle leve i fellesskap.

— Hva sier din biskop?

— Biskop Martensen har vært meget forståelsesfull. Jeg kan huske første gang han var med til messe for de handicappede, lørdag før en palmesøndag. Han gikk fullstendig opp i dette fellesskap, klappet i hendene til sangene og viftet med palmegrenene...

— Biskopen i Oslo, mgr. Gran var på en retrett Vanier holdt i sommer?

— Ja, det er jo det forunderlige ved det at Vanier helt fra han begynte for noen år siden har insistert på at dete skulle være både for prester og søstre og legfolk. Som han sa: Kirken er et fellesskap, og vi har noe å lære av hverandre, noe å gi hverandre. Under retretten i sommer kunne man kanskje ventet at han hadde talt om de åndssvake, men det gjorde han ikke. Han talte om Evangeliet, men det var så gjennomsyret av hans engasjement overfor de minste og ringeste at man forsto Evangeliet på en helt ny måte. For å si det meget banalt.

— Det er tross alt temmelig uvanlig i Kirken at en legmann holder teologiske utredninger for prester...

— Ja. Men det forunderlige er at Vanier har holdt retretter i Canada, i USA, i Belgia, i Frankrike og Danmark. Folk flokkes til dem, også biskoper. I Canada er det flere biskoper som har deltatt.

— Når kommer han hit?

— Retretten blir holdt i mai måned neste år. Men først kommer han altså en tur i januar for å holde noen foredrag om åndssvakearbeidet.

— Og for å åpne det nye fellesskapet i København?

— Det kunne være artig hvis det falt sammen. Men vi må altså se hvordan det utvikler seg.

— Har du selv tenkt å bo der?

— Jo, det vil jeg meget gjerne, hvis det kan ordnes.

— Er dere ikke engstelige for å få hjelpere som er storartet i to måneder og så løper til noe annet?

— Det kan være en fare. Men de som har gått med i dette er dypt engasjerte. Liksom i Trosly vil det være mennesker der som kommer for å arbeide i kortere tid og så vender tilbake til samfunnet igjen. Det er utmerket. Så har de fått noe i den tiden og samtidig har fellesskapet fått noe. Ellers risikerer man å bli et lite, lukket miljø, opptatt av seg selv og sine egne idéer.

Sier pastor Jørgen Hviid, født i 1932, utdannet som psykolog, katolsk prest. I møtet med Jean Vanier og med hans fellesskap med åndssvake mennesker har han lært noe som er viktig for oss alle i dagens samfunn:

At dette samfunn trenger en Ark for å overleve.

LØSSALG AV ST. OLAV

i Grundt Tanums Bokhandel, Universitetsbokhandlene i Sentrum og på Blindern.

DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

FREDRIKSTAD

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tif. 13 056

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD
GLASSMAGASIN

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tif. 83 41 84 - DRAMMEN

FREDRIKSTAD

Byens spesialforretning

Olsson
TAPÉT OG GULVBELEGG

Agentgt. 1 - Tif. 17 080

Andr. Jønne &

Kontormaskiner - Kontorutstyr

Stort. 4 - Fredrikstad

Tif. 12 945

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør

Radio og Elektrisk utstyr

Tif. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. a Fredrikstad

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Sentralbord 15 840

Får vi noen gang kvinnelige prester?

Forts. fra side 325

sjonskomitéer og i studiegrupper, men også i bispekonferansene og i verdenskirkenes sentrale ledelse. Det kan ikke benektes at en slik forandring betyr en total omlegning, full av konsekvenser...

Så langt noen av våre kilder.

Så langt vi vet har man allerede hatt det første møtet i den kommisjon i Rom som skal studere problemet. For så vidt er det vel et tegn på hvor fort utviklingen går at den er i arbeid bare et år etter at de første ord om saken falt på en Bispesynode.

Man skal antagelig bare ikke vente noen dramatiske erklæringer om det hele på lang tid. Saken kan ikke etter alle disse århundrer løses så enkelt.

Og det kan jo hende at den løsning vi til slutt får, har en form for et samarbeide som vi ikke idag kan gjette oss til.

A. R.

NESTE NR.

av bladet foreligger datert den
25. november

OSLO

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvei 23, Grefsen
Tif. 21 18 32

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider
Tif. 21 69 06

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Osol 8
Tif. 23 02 40

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

E. Sunde & Co. Røeleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tif. 67 77 84

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tif. 20 79 06 - 20 79 05

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
Fo sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tif. 33 36 24 - Oslo
Tigr.adr.: RUSTFRIKNUT

ST. OLAV'S REDAKSJON

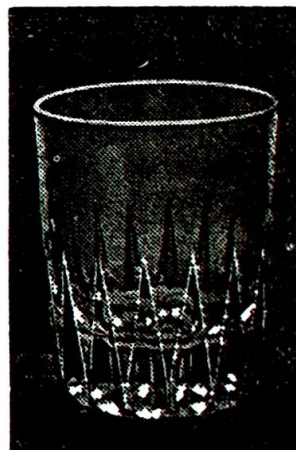
TLF. 20 72 26 - 28 01 04

OSLO

ØVRE SLOTTISGATE 8, OSLO

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekker i utførelsen og stø i
formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 350.

Vi sender over hele landet mot
postoppkrav.

Galigani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

MORO

«Problemfilmer» og voldsorgier er heldigvis ikke alt, i dagens kinotilbud. I noen høstmånader, som hva kinolærretet angår byr oss nær sagt alt, fra det tragiske opprørende («Tilfellet Janice» — cf. «St. Olav» nr. 18), til det brutalt deprimerende («A Clockwork Orange»), er det, så en noen ganger spør seg selv om det fremdeles er tillatt å le, og dertil muligheter for dét, i akkurat kinosalen. Svaret på begge spørsmål er ja, selv om det kan bli sørgelig langt mellom opplevelsene i den muntre genre. Særlig hvis hverken «Olsenbandens» enkle fjelebodløy, eller danske pornofnis appellerer det aller minste til ens sans for humor.

Her er i hvert fall to tilbud, hver i sin genre.

Noen har slett ikke noe forhold til tegneserien «Knøttene» (eller *Peanuts*, som de egentlig heter, fra sin amerikanske skaper, den amerikanske presten *Charles M. Schulz' hånd*). Den morer dem ikke. Andre kan tvert om knapt få nok av den elskelige ironi over menneskenaturen i sin alminnelighet, og vår egen tids mentale klisjéer i særdeleshet. De sistnevnte filmgjengere moret seg stortilgen over det første forsøk, på å overføre serien til tegnefilmen («A Boy named Charlie Brown»), der den evige «taperen» Baltus gikk (nesten!) til topps i en nasjonal stavekonkurranse. «Anima-sjonen», som overføringen av «død» tegning til «levende» kalles, var teknisk svært vellykket, og gjorde dette pussige småfolket enda festligere og kjærere for sine fans. Medregnet «Sniff» (*Snoopy*), en beagle-hund med kulemage og vill dagdrøm-fantasi, som ikke er til å stå for, når en først har oppdaget ham. Han er hovedpersonen i den andre av disse filmene («Snoopy, come home»). Den overgår ikke den første, men den holder stilen, og morer igjen adskillige. Hvordan tegneren Schulz, med sine sikre, men ytterst sparsomme streker, får lagt så mye personlighet inn i denne merkelige bikja, er egentlig gåtefullt. Men moro er det — et avskjedsselskap for Sniff, som vil ut i verden på temmelig sviktende,

men hjertevarme motiver, er en overdådig fornøyelig parodi på amerikansk selskapselighet av den mer pompøse art, og her er mye mer, for den barnlige, så vel som for den underfundigere latter.

Ellers har *Peter Bogdanovich's* overgivne *crazy-lystspill* «What's up, Doc?» vært en stor publikumstreffer, og det er ikke ufortjent. Den er — inntil parodien — en god, gammeldags forvekslingskomedie, hvor alt stokkes i vill forvirring og heseblesende tempo: Personer, navn, bagasje og hotellrom. Dertil kommer noe så «klassisk», som en vill biljakt på kryss og tvers gjennom San Franciscos bakkete gater, med et digert fellesplask for samtlige, i byens havn til slutt. Før vi kommer dit, har det gått vilt (og vilt usannsynlig!) for seg — ikke bare i handling, men dialog (den er sprakende! nekter seg knapt noe, når det gjelder muntre påfunn.)

Nå ville selv dette profesjonelt gjennomførte filmcirkus (som er Bogdanovich's debutarbeide i moro-genren) neppe ha båret, med mindre en mangesidig og lunefull stjerne som *Barbra Streisand* hadde visst å levere galskapene fortere enn en får ledd fra seg.

Som *Judy Maxwell*, en bortløpt collegepike med minst én skrueløs, dumper hun ned i det kjedelige, ordentlige, distré livet til en ung professor (*Ryan O'Neal*), som er på kongress, og kandidat til en stor kulturpris han sårt kunne trenge. Nyforlovet er han også — men ikke helt med den riktige.

Å gjenfortelle intrigen, er fåfengt og halsbrekkende — den er en stormhvirvel, som vel bare regissøren har en slags oversikt over. Det bærer over stakk og stein uten stans, med effekter selv Hollywood sjelden finner å kunne koste på seg, slik midt i en fungerende storby. Forbipasserende som har sett *de* opptakene, må ha trodd det tablett for dem selv!

I kinosalen er det bare et fyrverkeri av moro, riktignok en dag da hostens grå halvmørke slår en ned, på legeme og sinn.

brm.

EKSPERIMENT...

Forts. fra side 333

tidig er faren for mytedannelse stor: «... den kommunikasjonsmessig sett relativt isolerte ungdom danner myter om den eldre generasjons maktglede og kyniske manipulasjon, mens omvendt den eldre generasjon danner myter om ungdommens arbeidsskyhet, moralske forderv og provoserende oppførsel.» (Mathiesen i *Rettssociologi i Norden*, 1970.)

I det ungdomsarbeide vi har drevet på landsbasis i de senere år har vi hele tiden lagt vekt på leir- og week-endvirksomhet. Vi har gode grunner til en slik kurs. Om noen dager våger vi oss imidlertid ut på glattisen: vi har satt opp en weekend på Mariaholm for både de unge og deres foreldre. Grunnen til dette eksperimentet er at vi mener at en slik kommunikasjon bare kan være til gagn; muligens kan vi kvitte oss med visse mytebetonte oppfatninger, kanskje oppdager vi at «kløften» ikke var så stor likevel.

Arrangementet er lagt opp slik at begge gruppene betraktes som deltakere, på like fot med hverandre. Vi kommer til å behandle emnet «Kattolikk fordi...» — og vil ta fatt på det først i små arbeidsgrupper (med rene foreldre-grupper og rene ungdomsgrupper), og så i et plenum.

Vi satser i denne omgang på aldersgruppen 14—16 år for de unges vedkommende, dato 18.—19./11—72, Mariaholm.

Den som intet våger intet vinner, heter det. Vi håper at eksperimentet lykkes, både når det gjelder fremmøte, og ikke minst når det gjelder utbytte.

RUDI KESSELS
ungdomsprest

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: *Age Rønning.*

Faste medarbeidere: *Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M., Per Bjørn Halvorsen O.P.*

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 40 pr. år. Kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 45.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.